

KOTITALKKARITOIMINTA KOLARISSA

”Sitä kuitenkin kotona haluaa olla niin kauan ko vain suinki pystyy”

Inka Hiltunen

Opinnäytetyö
Sosiaaliala
Yhteisö- ja perusturvatyö
Sosionomi (AMK)

2015

Sosiaalialan koulutusohjelma
Yhteisö- ja perusturvatyö
Sosionomi (AMK)

Tekijä	Inka Hiltunen	Vuosi	2015
Ohjaajat	Merja Hjulberg & Timo Marttala		
Työn nimi	KOTITALKKARITOIMINTA KOLARISSA ”Sitä kuitenkin kotona haluaa olla niin kauan ko vain suinki pystyy”		
Sivu- ja liitemäärä	40 + 7		

Opinnäytetyöni tavoitteena oli saada tietoa kotitalkkaritoiminnasta Kolarissa ja tuoda se näkyväksi. Millä tavalla ja kenen toimesta kotitalkkaritoiminta järjestetään, miten sen järjestämisestä on sovittu, millainen merkitys kotitalkkaritoiminnalla on sekä millä tavalla se on tarpeellinen eri tahojen näkökulmista. Opinnäytetyöni aihe on ajankohtainen, sillä yhteiskunnassamme tavoitteena on kotona asumisen mahdollistaminen mahdollisimman pitkään. Sosiaalialalla on tärkeää ymmärtää kuntasektorin ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä. Järjestöyhteistyötä on tutkittu Suomessa melko vähän, joten aihe on myös tuore.

Opinnäytetyöni on laadullinen selvitys, jossa noudatin teemahaastattelun periaatteita. Tein opinnäytetyöhön viisi haastattelua toukokuussa 2015. Haasteltavia oli kuusi: kolme kotitalkkaripalvelua käyttävää asiakasta, kaksi kotitalkkaritoimintaa järjestävän yhdistyksen toimijaa ja kunnan edustaja. Teoreettisessa viitekehyksessä esittelen järjestö-kuntayhteistyötä, ikääntyneiden palvelujen tarvetta ja työttömyyttä. Lukija saa teoreettisen viitekehyksen avulla taustaa aiheeseen.

Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaista yhteistyötä Kolarin työttömät ry ja Kolarin kunta tekevät kotitalkkaritoiminnassa?
2. Millaista hyötyä kotitalkkaritoiminnasta on Kolarissa?

Kotitalkkaritoiminta Kolarissa on vakiintunut useiden vuosien aikana Kolarin kunnan kotipalvelun ja Kolarin työttömät ry:n yhteistyönä järjestämäksi palveluksi. Kotitalkkarille on olemassa oleva kysyntä Kolarin kunnassa etenkin kunnan vanhusvoittoisessa eteläpäässä. Kotitalkkariksi työllistetään yhdistyksen toimesta pitkäaikaistyötön. Asiakkaat kokevat kotitalkkaripalvelun olevan välttämättömyys kotona pärjäämisen kannalta.

Asiasanat ikääntyneiden tukipalvelu, järjestö-kuntayhteistyö, kotitalkkari, kunta, palkkatuki, pitkäaikaistyöttömyys, työttömien yhdistys

Degree Programme in School of Social Services
Community and Basic Social Security Work
Bachelor of Social Services

Author	Inka Hiltunen	Year	2015
Supervisors	Merja Hjulberg & Timo Marttala		
Subject of thesis	THE HOME CARETAKER ACTIVITY AT KOLARI "I want to live at home as long as possible"		
Number of pages	40 + 7		

The goal of my thesis was to obtain information of the home caretaker activity in Kolari and make it visible. In what way and by whom the home caretaker service is arranged, how the arrangement has been agreed on, how the home caretaker service influences and how important it is from the perspectives of different stakeholders. My thesis topic is timely, because it is the aim in our society to make it possible to live at home as long as possible. In the social sector, it is important to understand the co-operation between municipality and the third sector. NGO co-operation has been relatively little studied in Finland, so the topic is also fresh.

My thesis is a qualitative study which follows the principles of the theme interview. I made five interviews for my thesis in May 2015. Among the six interviewees there were: three home caretaker service clients, two actors in the organizing association of home caretaker service and a representative of the municipality. The theoretical framework presents co-operation between NGO's and municipalities, the service needs of older people and unemployment. The reader gets the background on the subject from the theoretical framework.

My thesis research questions are:

1. What kind of co-operation Kolari unemployed association and Kolari municipality have in home caretaker services?
2. What are the benefits of the home care taker service in Kolari?

The home caretaker service in Kolari has been stabilized over several years as co-organized service between Kolari municipality's home help services and the association of the unemployed in Kolari. There is an existing demand for the home caretaker in the municipality of Kolari, especially in the southern end of the municipality with many elderly people. They employ the long-term unemployed as the home caretaker by the association of the unemployed in Kolari. Clients feel the home caretaker service is necessary to be able to live at their own home.

Key words home caretaker, long-term unemployment, municipality, NGO-municipality cooperation, salary subsidy, support services for the elderly, the association of the unemployed

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	METODOLOGINEN ESITTELY	7
2.1	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	7
2.2	Tutkimuskysymykset ja opinnäytetyön keskeiset käsitteet	7
2.3	Kvalitatiivinen tutkimusote.....	8
2.4	Aineiston keruu ja analysointi.....	8
2.5	Eettisyys ja luotettavuus	10
3	JÄRJESTÖ-KUNTAYHTEISTYÖ.....	12
3.1	Kolmas sektori ja kunta.....	12
3.2	Yhteistyö.....	12
4	IKÄÄNTYNEET	14
4.1	Ikääntyneet Suomessa ja Kolarissa	14
4.2	Ikääntyneiden palvelujen tarve.....	14
4.3	Ikääntyneiden palveluita ja niiden järjestäminen	15
5	TYÖTTÖMYYS.....	17
5.1	Pitkäaikaistyöttömyys	17
5.2	Työttömien toimeentulo ja palkkatuki	18
6	TULOKSET	20
6.1	Kolarin kunnan kotipalvelu ja Kolarin työttömät ry	20
6.2	Kotitalkkaritoiminta Kolarissa	21
6.3	Kotitalkkaritoiminta palveluna.....	24
6.4	Kotitalkkaritoiminnan vaikuttavuus	27
6.5	Kotitalkkaritoiminnan tulevaisuus	31
6.6	Tulosten yhteenveto	33
7	POHDINTA.....	35
	LÄHTEET	37
	LIITTEET	40

ALKUSANAT

Haluan kiittää kaikkia haastattelemani henkilöitä hyvistä ja informatiivisista haastatteluista. Kolarissa tehdään tärkeää työtä ikääntyneiden hyvinvoinnin eteen niin Kolarin kunnan kotipalvelussa kuin Kolarin työttömät ry:ssä. Työttömien yhdistys tekee yhteistyössä Kolarin kunnan kanssa tärkeää työtä etenkin pitkäaikaistyöttömien hyvinvoinnin edistämiseksi.

Kiitos myös opinnäytetyöni ohjanneille opettajille pitkäjänteisyydestä, kärsivällisyydestä ja hyvästä ohjauksesta.

1 JOHDANTO

Tarkastelen opinnäytetyössäni Kolarin työttömät ry:n ja Kolarin kunnan välistä yhteistyötä kotitalkkaritoiminnan näkökulmasta. Selvitän, miten ja miksi kotitalkkaritoiminta toimii Kolarissa. Kolarin kunnassa on jo vuosien ajan järjestetty kotitalkkaritoimintaa. Opinnäytetyöni tavoitteena on saada tietoa kotitalkkaritoiminnasta Kolarissa ja tuoda tietotaito näkyväksi. Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, sillä yhteiskunnassamme tavoitteena on kotona asuminen mahdollisimman pitkään. Työttömyydestä ja yhteiskunnan ikärakenteesta uutisoidaan paljon ja pitkäaikaistyöttömyys on kasvussa. Sosiaalialalla on tärkeää ymmärtää kunta-sektorin ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä.

Järjestöyhteistyötä on tutkittu Suomessa melko vähän, joten aiheeni on myös tuore. Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) toimeksiannosta on tehty vuonna 2013 selvitys Diakonia-ammattikorkeakoulussa Karttunen, Kettunen & Piirainen: Yhteistyöllä hyvinvointia - järjestöjen välinen ja järjestö-kuntayhteistyö hyvinvoinnin lisääjänä. Selvityksen mukaan Suomessa ei ole tutkittu järjestöyhteistyötä kovin paljon, joten opinnäytetyöni aihe on tuore (Karttunen ym. 2013, 16). Opinnäytetyöni tulee olemaan hyödyllinen sekä Kolarin työttömät ry:lle että Kolarin kunnalle, sillä tarkoitus on tuoda hiljainen tieto näkyväksi.

Opinnäytetyö on hankkeistettu Kolarin työttömät ry:n kanssa. Kolmas sektori sosionomin työkenttänä on kiinnostanut minua opintojen alusta alkaen. Kolmas sektori on tärkeä julkisten palvelujen täydentäjä. Koen byrokratian yhdeksi suurimmista esteistä asiakaslähtöisyyden toteutumisessa. Käsitykseni mukaan kolmas sektori on sekä työntekijän että asiakkaan kannalta vähemmän byrokraattinen toimija kuin julkinen sektori. Opinnäytetyöni avulla uskon ymmärtäväni paremmin, miten kolmannella sektorilla tuotetaan palveluita ja ovatko palvelut asiakaslähtöisempiä sekä vähemmän byrokraattisia kuin julkisen sektorin tuottamat palvelut.

2 METODOLOGINEN ESITTELY

2.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyöni tarkoitus on saada tietoa Kolarin kotitalkkaritoiminnasta, tuoda näkyväksi kotitalkkaritoiminnan yhteistyökuviot ja kotitalkkaritoiminnan hyödyt Kolarin kunnassa. Tavoitteena on selvittää millä tavalla ja kenen toimesta kotitalkkaritoimintaa järjestetään, miten sen järjestämisestä on sovittu, millainen merkitys kotitalkkaritoiminnalla on sekä millä tavalla se on tarpeellinen ja hyödyllinen eri tahojen näkökulmasta.

Opinnäytetyöni aihe on ajankohtainen ja tuore, sillä järjestö-kuntayhteistyöstä on tehty melko vähän selvityksiä ja tutkimuksia Suomessa. Olen kiinnostunut kolmannesta sektorista sosionomin työkenttänä ja julkisten palvelujen täydentäjänä jo opintojeni alusta alkaen, jonka vuoksi minun olisi tärkeää hahmottaa kuntasektorin ja kolmannen sektorin välisen yhteistyön mahdollisuuksia ja esteitä. Tavoitteena yhteiskunnassamme on kotona asuminen mahdollisimman pitkään, joten kotitalkkaripalvelun näkyväksi tekeminen on ajankohtaista. Työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys ovat hurjassa kasvussa ja etenkin pitkäaikaistyöttömien työllistymisen mahdollistamiseksi tarvitaan usein erityistä tukea ja verkostoyhteistyötä.

2.2 Tutkimuskysymykset ja opinnäytetyön keskeiset käsitteet

Opinnäytetyössäni on kaksi tutkimuskysymystä:

1. Millaista yhteistyötä Kolarin työttömät ry ja Kolarin kunta tekevät kotitalkkaritoiminnassa?
2. Millaista hyötyä kotitalkkaritoiminnasta on Kolarissa?

Keskeiset käsitteet opinnäytetyössäni ovat ikääntyneiden tukipalvelu, järjestökuntayhteistyö, kotitalkkari, kunta, palkkatuki, pitkäaikaistyöttömyys, työttömien yhdistys.

2.3 Kvalitatiivinen tutkimusote

Opinnäytetyöni toteutus mukailee kvalitatiivista tutkimusotetta, mutta opinnäytetyöni ei ole tutkimus, vaan se on selvitys. Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen ja se kysyy mitä, miten. Tutkimussuunnitelma elää usein tutkimuksen mukana ja tutkimuskysymykset elävät sekä muuttavat muotoaan, eli saavutetaan ilmiöiden prosessiluonne. Laadulliselle tutkimukselle tyypillistä on pieni haastateltavien joukko ja haastattelumateriaalin mahdollisimman perusteellinen analysointi. Tulkinta jakautuu koko tutkimusprosessiin laadullisessa tutkimuksessa. (Eskola & Suoranta 2003, 13-18; Hirsjärvi Remes & Sajavaara 2007, 156-160.) Hirsjärven ym. (2007, 160) mukaan kvalitatiivisen tutkimuksen tyypillisiä piirteitä ovat muun muassa hypoteesittomuus, ihmisten suosiminen tiedon keruun instrumentteina, metodien valinta niin, että tutkittavien ”ääni” pääsee kuuluviin, tarkoituksenmukainen haastattelujoukon valitseminen sekä tapauksien käsitteleminen ainutlaatuisina ja aineiston tulkinta sen mukaisesti.

2.4 Aineiston keruu ja analysointi

Keräsin opinnäytetyöni aineiston mukaillen puolistrukturoidun teemahaastattelun periaatteita. Tarkoitus oli käydä kaikkien haastateltavien kanssa samat teemat läpi, mutta teema-alueiden järjestys voisi vaihdella. Kaikille haastateltaville oli tarkoitus olla muutama sama kysymys, joihin haastateltavat vastaavat omin sanoin. (Eskola & Suoranta 2003, 86.) Tein vuoden 2015 toukokuun alussa viisi haastattelua, joissa oli yhteensä kuusi haastateltavaa. Äänitin kaikki haastattelut. Tein taitojeni mukaan haastatteluihin teemalliset haastattelurungot (Liite 3; Liite 4; Liite 5), joita muokkasinkin kunkin haastateltavan kohdalla haastattelun

edetessä. Haastattelurunkoni osoittautuivat jopa liian tarkkaan suunnitelluiksi ja usein päädyin hyppäämään yli kysymyksiä, kun ne eivät enää tuntuneetkaan relevanteilta aiheeseen. Haastattelut kestivät puolesta tunnista hieman yli tuntiin.

Haastateltavista yksi oli Kolarin kunnan edustaja, kaksi Kolarin työttömät ry:n toimijoita ja asiakkaita oli kolme. Päätimme sopivasta haastateltavien määrästä yhdessä opinnäytetyötäni ohjaavien opettajien kanssa. Haastateltavat asiakkaat valikoituivat Kolarin työttömät ry:n puheenjohtajan avustuksella. Toimitin puheenjohtajalle haastattelun saatekirjeen (Liite 1), jonka hän toimitti edelleen mahdollisille haastateltaville asiakkaille. Toimitin itse saatekirjeen Kolarin kunnan edustajalle ja Kolarin työttömät ry:n toimijoille.

Hirsjärven ym. (2007, 217) mukaan useimmiten on tarkoituksenmukaista litteroida eli kirjoittaa puhtaaksi laadullisen aineiston haastattelu. Päätelmien tekeminen suoraan nauhoista on harvinaisempaa. Aineiston litteroinnin tarkkuus on aina yksilöllistä eikä siihen ole olemassa yksiselitteisiä ohjeita. Ennen litterointia tulisi tietää, millaista analyysia aineistosta aiotaan tehdä. (Hirsjärvi ym. 2007, 217.) Tein haastatteluiden litteroinnin mahdollisimman tarkasti, etten sortuisi valikoimaan vastauksia haastatteluiden purkamisen vaiheessa. Kuuntelin jokaisen haastattelun läpi kaksi kertaa, jonka aikana kirjoitin puheen tekstiksi esimerkiksi ”öhh”-, ”mmh”-äänteet huomioiden. Litterointitapani oli hidas ja raskas, mutta en osannut tehdä ensikosketusta litterointiin muullakaan tavalla. Litteroinnin myötä tunsin aineistoni erittäin hyvin.

Olin ajatellut teemoittelevani aineiston litteroimisen jälkeen hyödyntäen teema-haastattelurunkoa aineiston seulomisessa, jotta pystyn keskittymään opinnäytetyössäni olennaiseen sisältöön. Opinnäytetyöni tulokset ajattelin selvittäväni aineistolähtöisellä analyysilla, jonka vuoksi kävisin aineistoa läpi uudelleen ja uudelleen (Eskola & Suoranta 2003, 152-156). Litteroinnin jälkeen keräsin kotitalkkari aiheeseen liittyvät asiat Excel-taulukkoon, jonka avulla pyrin teemoittelemaan haastatteluja mahdollisimman järkevästi. Havaitsin taulukoinnin aikana etten ollut osannut alun perinkään jakaa haastattelukysymyksiä kovin järkevästi

teemoittain, jonka vuoksi taulukointi vei turhaa aikaa. Haastattelijan kokemattomuus paistaa tässäkin kohtaa läpi. Excel-taulukoinnin aikana tein analysoinnin avuksi Power Pointilla otsikollisia dioja litteroinnin myötä esiin nousseiden teemojen mukaan. Diat osoittautuivat hyväksi apuvälineeksi aineistolähtöiseen analyysiin ja aineiston uudelleen ja uudelleen läpi käymiseen. Excel-taulukoinnin valmistuttua tulostin sekä diat että taulukot, jonka jälkeen otin käyttöni sakset ja maalarinteipin, joiden avulla siirsin taulukoidut asiat järkevään järjestykseen diatulosteisiin. Leikkaa-liimaa-menetelmä oli ensikertalaiselle sopiva tapa, sillä niin hahmotin paremmin aineiston kokonaisuutena. Leikkaa-liimaa-menetelmän avulla pääsin myös eteenpäin aineiston tulosten kirjoittamiseen.

Aineiston analysoinnissa ja raportin kirjoittamisessa keskitin huomioni Kolarin kotitalkkaritoiminnan avaamiseen ja jätin muut haastatteluiden aikana esiin tulleet mielenkiintoiset asiat sivuun. Teorian ja käytännön yhteen nivominen oli haastavaa aiheen ainutlaatuisen vuoksi, mutta pyrin tekemään sitä tulosten yhteenvedossa. Tutkimustoiminnan perusteet-kurssilla olin oppinut, että laadullisen tutkimuksen menetelmiä noudattavissa selvityksissä luovatkin ratkaisut ovat mahdollisia raportin kirjoitusvaiheessa.

2.5 Eettisyys ja luotettavuus

Eskolan ja Suorannan (2003, 52-59) mukaan tutkimuksen tärkeitä eettisiä kohtia ovat muun muassa tutkimusluvan hankkiminen, tutkimusaineiston keruu, tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuus, tutkimuksen luottamuksellisuus ja tutkimuksesta tiedottaminen. Eettiset ongelmat on hyvä tunnistaa etukäteen ja pyrkiä välttämään niitä (Eskola & Suoranta 2003, 59).

Olen pyrkinyt tekemään opinnäytetyöni mahdollisimman eettisesti. Haastatteluaineistot ovat olleet vain minun kuunneltavissa ja luettavissa. Tein jokaisen haastateltavan kanssa haastattelun osallistumissopimuksen (Liite 2). Osallistumissopimuksessa olen pyytänyt lupaa haastattelun äänittämiseen, kertonut ke-

rääväni tietoa vain kerran ja tuhoavani aineistot opinnäytetyön edetessä sopivaan vaiheeseen. Osallistumissopimuksessa olen luvannut myös, etten käytä haastatteluaineistoa muuhun kuin opinnäytetyöni tekemiseen, haastattelu on luottamuksellinen ja minulla on vaitiolovelvollisuus kaikkia asioita kohtaan. Olen päättänyt tuhota kaikki haastatteluaineistot sen jälkeen kun olen esittänyt opinnäytetyöni hyväksytysti. Jäljelle jää siis vain valmis opinnäytetyö. Minulle on jo ehdotettu artikkelin kirjoittamista Kolarin kunnan paikallislehteen alueellisen vaikuttavuuden esiin tuomiseksi ja harkitsen sitä. Artikkelin kirjoittaminen tosin on minulle ihan uutta kuten opinnäytetyökin. Tulen toimittamaan opinnäytetyöraportin myös haastatelluille henkilöille, jotta he voivat nähdä kertomuksiensa merkityksellisyyden ja tuoda halutessaan minulle esiin miten onnistuin haastatteluiden tulkinnoissa.

3 JÄRJESTÖ-KUNTAYHTEISTYÖ

3.1 Kolmas sektori ja kunta

Kolmas sektori sisältää muun muassa erilaiset kansalaisjärjestöt kuten työttömien yhdistykset ja Punaisen Ristin. Kolmas sektori työllistää erityisesti työttömänä olleita ja nuoria. Usein työsuhteet kolmannella sektorilla ovat määräaikaisia ja ne kestävät sen aikaa, kun palkkaava taho saa työllistämistukea. Enimmäkseen kolmannen sektorin työ on sosiaalista auttamista, vanhusten ja lasten hoitamista, ympäristön hoitoa ja erilaisten viriketoimintojen järjestämistä tai työ-pajatoimintaa. Kolmannella sektorilla on mukana paljon vapaaehtoistyöntekijöitä, jotka eivät saa palkkaa. (Nikkilä 2013, 98-99.) Yhdistysten toimintaa ohjaa yhdistyslaki, jonka mukaan yhdistyksen päätösvalta kuuluu sen jäsenille (Yhdistyslaki 26.5.1989/503 16§). Yhdistysten toiminta on voittoa tavoittelematonta (Yhdistyslaki 26.5.1989/503 2§) ja toiminta on usein yleishyödyllistä.

Toiseen sektoriin eli julkiseen sektoriin kuuluu kuntien toiminta ja valtion sekä seurakuntien toiminta (Nikkilä 2013, 99). Kuntien johtamisessa on voimakas byrokraattinen perinne (Möttönen & Niemelä 2005, 80). Kuntien työntekijöiden koulutustaso on korkea, yleensä kunnan palvelussuhteet ovat vakinaisia ja vain yksi neljästä on määräaikaisessa työsuhteessa (Suomen Kuntaliitto 2015a, viitattu 9.9.2015). Kunnilla on itsehallinto ja niiden toimintaa ohjaa muun muassa Kuntalaki (Suomen Kuntaliitto 2015b, viitattu 9.9.2015). Kuntien tehtäviä ovat muun muassa järjestää asukkaidensa peruspalvelut ja edistää asukkaidensa hyvinvointia. Kunnilla on sekä lakisääteisiä että vapaaehtoisia tehtäviä. (Suomen kuntaliitto 2015c, viitattu 10.9.2015.)

3.2 Yhteistyö

Kuntien ja kolmannen sektorin yhteistyö on monissa kunnissa merkittävää. Yhteistyöstä on tehty vasta vähän tutkimuksia ja selvityksiä. Kunnat ovat järjestöjen kannalta tärkeitä yhteistyökumppaneita ja yhteistyö sekä yhteydet järjestö-

jen ja kuntien välillä ovat monipuolisia. Kuntien puolelta järjestöyhteistyötä tehdään vain harvoin strategioiden pohjalta. Yleensä tärkein yhteistyökumppani järjestöille kunnissa on sosiaali- ja terveystoimi. (Peltosalmi, Hakkarainen, Särkelä & Eronen 2012, 29.) Järjestöille on usein tärkeää saada vastiketta menettämälleen itsenäisyydelle, kun ne alkavat yhteistyöhön julkisten toimijoiden kanssa. Julkisen sektorin vastaavasti on tärkeää tuntea järjestöjen olemassaolon ideaa ja toiminnan olemusta, jotta järjestötoiminta ei tuntuisi tehottomalta ja voimavarojen tuhlaukselta. (Möttönen & Niemelä 2008, 218-220.)

Parhaimmillaan järjestön ja kunnan yhteistyö voi olla hyvin hedelmällistä ja antaa kuntalaisille aidon valinnanmahdollisuuden. Järjestöjen palvelut ovat siis usein julkista palvelujärjestelmää täydentäviä. (Möttönen & Niemelä 2008, 218-220.) Kun kunta ja järjestö toimivat yhdessä, on hyvä muistaa, että molemmilla on erilaisia odotuksia yhteistyöstä. Julkinen sektori voi odottaa järjestöjen olevan merkittäviä palveluntuottajia ja helpottavan julkiseen palvelujärjestelmään kohdistuvaa painetta. Järjestöt usein näkevät tehtäväkseen ennemminkin edunvalvonnan, yhteisöllisyyden ylläpitämisen, vapaaehtoistoiminnan ja vertaistuen. (Möttönen & Niemelä 2005, 153.)

4 IKÄÄNTYNEET

4.1 Ikääntyneet Suomessa ja Kolarissa

Saamme kuulla uutisointia eläkepommista ja väestön ikääntymisestä jatkuvasti. Elämmekin ikääntyvässä yhteiskunnassa (Sarvimäki & Heimonen 2010, 14). Vuoden 2013 lopulla Kolarin kunnassa 65 vuotta täyttäneitä henkilöitä oli 23,2% väestöstä ja samaan aikaan koko maassa 19,4% väestöstä (Tilastokeskus 2015a, viitattu 8.9.2015). Koko Suomessa vuoteen 2040 saakka 75 ja 85 vuotta täyttäneiden määrä jatkaa kasvuaan, vaikka 2030 luvun lopulla alkaa vähetä koko 65 vuotta täyttänyt väestö (Sarvimäki & Heimonen 2010, 15).

Ikääntyneet jaetaan usein kolmanteen, neljänteen ja viidenteen ikään. Kolmannessa iässä 60-74 (tai 79)-vuotiaina ollaan yleensä vielä toimintakykyisiä ja hyväkuntoisia sekä asutaan ja eletään omatoimisesti. Neljännessä iässä 75-85-vuotiaina pystytään asumaan vielä omassa kodissa, mutta palvelutarve kasvaa terveyden ja toimintakyvyn heikkenemisen seurauksena ja arjen onnistumiseksi tarvitaan usein ulkopuolista tukea. Viidennessä iässä 86-vuotiaina ja vanhempiina ei useimmat selviä edes tuettuina omassa kodissaan, sillä toimintakyky on heikentynyt niin paljon. (Sarvimäki & Heimonen 2010, 17-18.)

4.2 Ikääntyneiden palvelujen tarve

Ihmisten riippuvuus sukulaisista ja perheestä on vähentynyt kun palvelut ovat kehittyneet ja eläketurva on parantunut. Samaan aikaan vanhusten yksinasuminen, sosiaalinen turvattomuus ja yksinäisyys ovat lisääntyneet, joiden myötä toimintakyvyn heiketessä on luonnollista tarvita enemmän esimerkiksi kotipalveluja. (Kettunen, Ihalainen & Heikkinen 2003, 177.) Myös Kolarin kunnassa yksin asuvien talouksien määrä on kasvanut. Vuonna 2014 Kolarin kunnassa yhden henkilön talouksia oli 65-74-vuotiaiden joukossa 140 kappaletta ja 75-vuotiaiden ja sitä vanhempien joukossa 148 kappaletta (Tilastokeskus 2015b, viitattu 8.9.2015), kun vuonna 2010 suhde oli 114 65-74 vuotiaiden yksin asuvien ta-

loutta ja 129 75-vuotiaiden ja sitä vanhempien yksin asuvien taloutta (Tilastokeskus 2015c, viitattu 8.9.2015).

Kun ihmiset elävät vanhemmiksi, tarvitsevat he erilaisia palveluja arjesta selviytymiseen. Vanhusväestön yleisimpiä ongelmia ovat liikuntaongelmat, muistisairaudet, masennus ja yksinäisyys. Vanhusten hoitoon ja tukemiseen tarvitaan yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyötä. (Sarvimäki & Heimonen 2010, 15-16.) Ihmisten halutaan asuvan (Sarvimäki & Heimonen 2010, 23) ja ihmiset haluavat asua (Virnes, Sahala, Majoinen, & Laukkanen 2006, 14) kotona mahdollisimman pitkään. Kotona asumisen tukeminen ja toimintakyvyn edistäminen onkin asetettu tavoitteeksi ikäihmisten hoitoa ja palveluita linjaavissa asiakirjoissa. Palveluiden järjestämisessä on huomioitava asiakkaan kunnioittaminen, arvokkuus, vaikuttavuus ja taloudellinen kestävyys. Elämänlaadun kannalta merkittävää on ihmisten mahdollisuus elää täysipainoista elämää tutussa elinympäristössä kodinomaisessa paikassa tai omassa kodissa toimintakyvyn rajoituksista ja sairauksista huolimatta. ”Koti on ikäihmiselle tärkeä paikka siksi, että se tukee oman elämäntarinan jatkuvuutta ja luo turvallisuuden tunnetta.” (Sarvimäki & Heimonen 2010, 23-25.)

4.3 Ikääntyneiden palveluita ja niiden järjestäminen

Ikääntyneet käyttävät enimmäkseen palveluita, jotka ovat kaikille tarkoitettuja sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluja (Kettunen ym. 2003, 176). Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaskunnasta muodostaakin yhä suuremman osan vanhusväestö (Ylinen & Rissanen 2007, 33). Kun suunnitellaan erityisesti vanhukille suunnattuja palveluita, käytetään ikärajana usein 75 ikävuotta. Ikä ei kuitenkaan käytännössä ole paras mittari palvelujen tarpeita arvioidessa, vaan on aina huomioitava ihmisen yksilöllinen toimintakyky. (Kettunen ym. 2003, 176.)

Vanhustenhuollon palvelujen kokonaisuus koostuu erilaisista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista ja painopiste on avohuollossa. Vanhustenhuoltoa ohjaa laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja

terveyspalveluista (28.12.2012/980) ja sosiaalihuoltolaki (30.12.2014/1301) Palveluja ikääntyneille järjestävät kunnat, seurakunnat, järjestöt sekä yksityiset yritykset. (Kettunen ym. 2003, 181-182.) Kunnat saavat päättää ikääntyneille tarkoitettujen palvelujen järjestämisestä. Ne voivat järjestää palvelut itse tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa tai ostaa palvelut yksityisiltä palveluntuottajilta käytössä olevat voimavarat ja paikalliset tarpeet huomioiden (Kettunen ym. 2003, 182; Virnes ym. 2006, 20.)

Ikääntyneiden palveluita koteihin voidaan järjestää myös työllistämällä niin sanottuja vaikeasti työllistettäviä työttömiä. Kotihoiva työnä ei kuitenkaan sovi kaikille ihmisille, mutta siellä pärjää hyvin ilman kilpailunhalua ja myyntihenkisyyttä. Taustalla on oltava organisaatio tai toimija, joka tunnistaa vanhusten tarpeet ja omien resurssien määrän ja laadun. Sekä työntekijän että palvelua käyttävän vanhuksen on tunnettava olonsa turvalliseksi. Vanhusten hoivapalvelut eivät saa toimia testipaikkana erilaisille työllistämiskokeiluille. (Kuronen 2010, 137.)

5 TYÖTTÖMYYS

5.1 Pitkäaikaistyöttömyys

Työttömyys ei ole vain ohimenevä tilanne, vaan koettu työttömyys vaikuttaa ihmisen elämään vielä pitkään sen jälkeen, kun työttömyys on päättynyt. Työttömyyden vaikutukset ovat yksilöllisiä ja niihin vaikuttaa muun muassa henkilön ikä, ammattitaito, ammattiasema, työhistoria, elämäntilanne, yhteisölliset tekijät, työttömyyden yleisyys sekä työttömyyden aikaisen sosiaalisen ja taloudellisen turvan riittävyys. Pitkittyvä työttömyys voi alentaa työttömän työnhakuaktiivisuutta, työttömän itsetunto voi alentua, stressi ja psykosomaattinen oireilu voivat lisääntyä ja terveys heikentyä, lisäksi ihmissuhteet voivat kärsiä. Pitkittyvä työttömyys voi myös johtaa köyhyyteen ja syrjäytymiseen sekä yksilö voi passivoitua katkeroitueessaan pitkittyneestä työttömyydestä. Toisaalta pitkittynyt työttömyys voi lisätä muuta yhteiskunnallista aktiivisuutta, esimerkiksi koulutukseen osallistumishalua, vapaaehtoistyötä, työttömien yhdistysten toimintaan osallistumista tai kotitaloustyötä. (Koistinen 2014, 228-233.)

Henkilö, joka on ollut yhtäjaksoisesti työttömänä 12 kuukautta tai pidemmän ajan on pitkäaikaistyötön (Tilastokeskus 2015d, viitattu 8.9.2015). Rinnasteisesti pitkäaikaistyöttömästä puhuttaessa tarkoitetaan henkilöä, joka on ollut 12 kuukautta työttömänä viimeisen 16 kuukauden aikana (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015, viitattu 8.9.2015). Työ- ja elinkeinoministeriön (2015, viitattu 8.9.2015) mukaan pitkäaikaistyöttömyys ja rakenteellinen työttömyys ovat vaikeita yhteiskunnallisia ongelmia, jotka ovat selkeästi kasvaneet viime vuosina.

Viime vuosina pitkäaikaistyöttömyys on siis kasvanut selkeästi ja nopealla tahdilla. Suomen laajuisesti pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut vuoden 2010 joulukuusta vuoden 2014 joulukuuhun noin 40 600 henkilöllä. Joulukuun lopussa 2014 Suomessa oli yhteensä 98 500 pitkäaikaistyötöntä. Kun pitkäaikaistyöttömien lisäksi otetaan mukaan laskuihin rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät, toistuvasti työvoimapalveluille sijoitetut ja työvoimapalvelujen jälkeen työttömäksi jääneet on vaikeasti työllistyvien ryhmä 199 600 henkilöä. (Työ- ja elinkeinomi-

nisteriö 2015, viitattu 8.9.2015.) Kolarin kunnan osalta tilastot puhuvat samaa kieltä, sillä vuoden 2015 heinäkuun lopussa pitkäaikaistyöttömiä oli 66 henkilöä. Samaan aikaan vuonna 2014 pitkäaikaistyöttömiä oli 56 ja vuonna 2013 36 henkilöä. (Lapin ELY-keskus 2015, viitattu 8.9.2015; Lapin ELY-keskus 2014, viitattu 8.9.2015 Lapin ELY-keskus 2013, viitattu 8.9.2015.)

5.2 Työttömien toimeentulo ja palkkatuki

Suomen perustuslain 19§ takaa oikeuden perustoimeentuloon ja huolenpitoon jokaiselle, joka ei itse kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa (Perustuslaki 11.6.1999/731 19§). Työtön työnhakija saa perustoimeentuloksi työttömyyspäivärahaa ja työmarkkinatukea. Työttömyyspäivärahaa maksetaan enintään 500 päivää ja se on joko Kelalta haettavaa peruspäivärahaa tai työttömyyskassalta haettavaa ansiopäivärahaa, joka on nimensä mukaisesti sidoksissa työtuloihin. Työttömyyden jatkuessa 500 päivän jälkeen haetaan työmarkkinatukea Kelalta. Työmarkkinatuessa ei ole enimmäismaksuaikaa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2015, viitattu 9.9.2015.) Työtön voi myös olla oikeutettu yleiseen asumistukeen, opintolainan korkoavustukseen, toimeentulotukeen ja maksuvapautukseen elatustuesta (Kela 2015, viitattu 9.9.2015). Kun työtön on saanut 500 päivää työmarkkinatukea, kustantavat valtio ja kunta yhdessä perustoimeentulon. Lisäksi kunnalla on vastuu 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden henkilöiden viimesijaisesta aktivoinnista, terveydenhoidosta ja kuntoutuksesta. (Terveys ja hyvinvoinnin laitos 2015, viitattu 8.9.2015.)

Työnantajat voivat saada harkinnanvaraista palkkatukea, joka perustuu työttömän työnhakijan tarpeisiin. Palkkatukea voi saada, jos palkkaa työttömän työnhakijan, jolla on vaikeuksia työllistyä esimerkiksi pitkän työttömyyden vuoksi. TE-toimisto päättää tapauskohtaisesti palkkatuen kestosta ja suuruudesta. Työnantajat maksavat palkan työntekijöille itse ja hakevat palkkatuen jälkikäteen maksatuksen ELY-keskusten ja TE-toimistojen KEHA eli kehittämis- ja hallintokeskuksesta. (TE-palvelut 2015, viitattu 9.9.2015.) Yhdistys, joka ei harjoita elinkeinotoimintaa, voi saada palkkatukea työttömän työllistämiseen. Kun yhdis-

tys palkkaa vähintään kaksi vuotta työttömänä olleen henkilön, saa se palkkatukea enintään 24 kuukauden ajan. Ensimmäisen vuoden ajan palkkatuki on 100% 65%:een työaikaan saakka, kuitenkin enintään 2000 euroa kuukaudessa. Seuraavien 12 kuukauden ajan palkkatuki on 30% palkkakustannuksista. (TE-palvelut 2015, viitattu 9.9.2015.)

6 TULOKSET

6.1 Kolarin kunnan kotipalvelu ja Kolarin työttömät ry

Kolarin kunnassa kotipalvelu toimii sosiaali- ja terveystoimen alla (Kolarin kunta 2015, viitattu 18.9.2015). Kolarin kunnassa kotipalvelu on sosiaalipalvelua, joka sisältää muun muassa palvelutarpeen kartoituskäynnit vanhusten kotona sekä tukipalvelut, johon kuuluvat ateriapalvelu, turvapuhelinpalvelut ja siivouksen palveluseteli. Kotipalvelun maksullisista palveluista tulee tehdä sosiaalipalvelupäätös. Kolarissa kotisairaanhoido ja kotipalvelu tekevät käytännössä paljon yhteistyötä ja vaikka ne eivät ole virallisesti yhdistyneet, puhutaan Kolarissa nykyään kotihoidosta. (Haastateltava Kolarin kunta.)

Kolarin työttömät ry:n toiminta on järjestötoimintaa, jonka toiminta-alueena on koko Kolarin kunnan alue ja tavoitteena on helpottaa työttömien arkea. Yhdistys työllistää työttömiä ja pyrkii saamaan ihmisiä eteenpäin niin, että he työllistyisivät avoimille työmarkkinoille. Yhdistyksessä on noin 40 maksavaa jäsentä ja kuuden hengen hallitus, varajäsenet mukaan luettuna hallituksen jäseniä on 11. Yhdistyksellä on kierrätys Sieppijärvellä ja Kolarissa. Kierrätykset toimivat tavarankuluttajina, kohtaamispaikkoina sekä mielekkäänä tekemisenä kierrätyksenhoitajille ja yhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöille. (Haastateltavat Kolarin työttömät ry.)

Kolarin työttömät ry työllistää tällä hetkellä kolme henkilöä; yhden kotitalkkarin ja kaksi kierrätyksenhoitajaa. Yhdistykseen työllistetään yleensä pitkäaikaistyöttömiä, sillä nykyään ainoastaan työmarkkinatukea saaviin työttömiin saa palkkatukea. Yksi henkilö työskentelee yleensä puoli vuotta, mutta joskus jopa vuoden ajan. Työttömien yhdistys työllistää siis vuosittain jopa kuusi henkilöä. Yhdistyksessä on mahdollista olla myös työkokeilussa, jonka jälkeen on mahdollisuus työllistyä kierrätyksenhoitajaksi tai kotitalkkariksi. Kotitalkkari ja vapaaehtoistyöntekijät sijaistavat kierrätyksissä silloin kun kierrätyksenhoitajilla on vapaa-päiviä. Kotitalkkari auttaa kierrätyksissä myös silloin kun kentällä ei ole töitä.

Yhdistyksen toiminnot siis konkreettisesti tukevat toisiaan kun ei tarvita sijaisia erikseen. (Haastateltavat Kolarin työttömät ry.)

Kolarin työttömät ry:stä kerrottiin, etteivät yhdistyksen varat riitä työntekijöiden palkkaamiseen, vaikka kaikki kotitalkkaritoiminnasta ja kierrätyksistä saatavat varat käytetään työllistämiseen ja välttämättömyyksien hankintaan. Yhdistys saa työllistämistukea tukea Kolarin kunnalta ja ELY-keskukselta. Toimitilat yhdistys on saanut käyttöön vastikkeetta Kolarin kunnalta, jonka lisäksi yhdistys saa kunnalta rahallista hyvitystä kotitalkkarista. Yhdistys saa hakemusten perusteella ELY-keskukselta työntekijöiden palkkaamiseen palkkatukea joko 50% tai 100% kunkin työntekijän palkkakustannuksista. Potentiaaliset ja kiinnostuneet työntekijäsuositukset ja työntekijät yhdistys saa TE-toimiston kautta. Yhdistyksellä on siis monta eri yhteistyötahoa työllistämisessä. (Haastateltavat Kolarin työttömät ry.)

6.2 Kotitalkkaritoiminta Kolarissa

”Ja juuri tämmönen palvelu sopii niinko yhdistyksele” (H2).

Kotitalkkaritoiminta Kolarissa on perustettu asiakkaiden tarpeisiin ja se on osa Kolarin kunnan kotipalveluyksikön tukipalveluja. Kotitalkkaritoiminta on matalan kynnyksen palvelua. Kotitalkkaritoimintaa on järjestetty Kolarissa joskus Nuorten työpajan kautta, mutta se on toteutettu jo useiden vuosien ajan yhteistyönä Kolarin työttömät ry:n kanssa.

”Että se on jotenki ollu luontevaa ja hyvä tapa” (H2).

Kolarin työttömät ry pyörittää kotitalkkaritoimintaa eli hankkii työntekijän, toimii kotitalkkarin työnantajana, esimiehenä ja palkanmaksajana. Yhdistyksen puheenjohtaja tukee ja opastaa kotitalkkaria vanhusten kohtaamiseen. Kotitalkkaritoiminta yhdistyksen kautta on kunnalle kokonaistaloudellisesti edullisempaa. Kotipalveluyksikkö kuitenkin maksaa kotitalkkarin matkakulut, jotta asiakkaan

asuinpaikka ei vaikuta palvelun kustannuksiin asiakkaalle eivätkä kotitalkkari-toiminnan kulut olisi kohtuuttomat työttömien yhdistykselle. Kunnan kotipalveluyksiköstä vastaavan viranomaisen tehtävänä on huolehtia tieto palvelusta kunnan tiedotteeseen ja kuunnella asiakkaiden huolia ja toiveita.

"-- että varmaan me kaikki yritetään edistää sitä, että se homma niinku natsaa" (H2).

Kunnan kotipalveluyksiköstä vastaavan viranomaisen mukaan kotitalkkaritoimintaan on rakentunut toimiva yhteistyömalli ja yhteistyön tekeminen Kolarin työttömät ry:n kanssa on luontevaa, sillä asiakaskuntaa on paljon Sieppijärvellä ja yhdistyksen toimisto sijaitsee Sieppijärvellä. Kotitalkkaritoiminnassa on tärkeää olla vastuunottaja, jona toimii Kolarin työttömät ry ja sen puheenjohtaja, joka menee vaikka itse tekemään hommat jos kotitalkkari ei pääse.

"Jos ihminen on motivoitunu, niin sitähän menhään vaikka läpi harmaan kiven, jos haluthaan niitä hyviä asioita tapahtuvan" (H2).

Kunnan ja yhdistyksen haastateltavien mukaan yhteistyö yhdistyksen ja kunnan välillä on erittäin hyvää, on löydetty yhteinen sävel, toimitaan joustavasti ja byrokratia on jätetty pois. Luottamus käy molemmin puolin; kunnan puolella voidaan luottaa ja luotetaan, että yhdistyksessä hoidetaan hyvin työnantajavastuu ja yhdistyksen puolella voidaan luottaa kuntaan. Kunnassa myös päättäjäpuolella ymmärretään, mitä Kolarin työttömät ry:ssä tehdään, sillä yhdistyksen edustus on käynyt kertomassa yhdistyksen toiminnasta kuntapäättäjille. Kolarin työttömät ry:n puheenjohtaja on mukana myös kunnallispolitiikassa Kolarissa, joten hän on päässyt tuomaan yhdistyksen toimintaa ja kotitalkkaria esille poliittisille päättäjille. Konkreettisesti yhdistyksen toiminnan arvostus kunnan puolelta näkyy vastikkeetta käytettävissä olevissa tiloissa.

Aiemmin kotitalkkariyhteistyö on ollut mainittuna Kolarin kunnan vanhuspuolen toimintasuunnitelmassa, mutta ohjeiden muututtua ei se enää ole siellä. Kunnan haastateltavan mukaan yhteistyö saattaa olla mainittuna tänä vuonna uutena

tulleessa vanhustyön suunnitelmassa. Suunnitelma oli haastatteluiden aikaan tarkistettavana luottamusmiespuolella.

”Se on ollu luonteva ja hyvä se yhteistyö työttömien yhistyksen kans --” (H2).

Kotipalveluyksiköstä vastaavan mukaan yhteistyön laatuun ja toimimiseen vaikuttaa, kun yhdistyksessä on pitkäjänteisyyttä eli on ollut sama henkilö puheenjohtajana useiden vuosien ajan. Yhteistyö yhdistyksen puolelta on motivoitunutta, vastuunottavaa, joustavaa ja siinä on luovuutta. Yhteistyö kotitalkkaritoiminnassa on vakiintunutta eli jokainen tietää, mitä kukanenkin tekee jos tulee vaikka vaikeuksia eteen toiminnassa. Kotipalveluyksikön kannalta on helpompaa toimia pitempiaikaisesti yhden toimijan kanssa, sillä toimintamallit ovat tuttuja eikä mene turhaa aikaa esimerkiksi paperisotaan. Kotipalveluyksikön vastaavan mukaan kotitalkkaripalvelua ei välttämättä olisi jos yhteistyö ei olisi näin hyvää.

”Aina silloin tällöin käyhään pikku palaveri ja joskus isompiki palaveri, että miten menetelhään ja -- millä konstilla lähethään viehmään etheenpäin. Jos jossaki löytyy ongelmia. Mutta ei niitä ole oikein löytynykhään.” (H6.)

Toimintaa suunnitellaan ajoittain yhdessä Kolarin kunnan kotipalveluyksikön ja Kolarin työttömät ry:n kesken, mutta lähinnä toiminnan taitekohdissa eli esimerkiksi kotitalkkarin vaihtuessa. Kotitalkkareita työskentelee yksi kerrallaan ja kunkin kotitalkkarin työ kestää puolesta vuodesta vuoteen, jonka jälkeen kotitalkkariksi vaihtuu uusi henkilö. Haastateltujen asiakkaiden mukaan kotitalkkarin vaihtuessa uuden kotitalkkarin kanssa tutuksi tuleminen ottaa aina oman aikansa. Toista haastateltua asiakasta kotitalkkarin vaihtuvuus ei haittaa, mutta toinen haastateltu haluaisi saman kotitalkkarin olevan ainakin vuoden ajan, jotta ehtisi tulla paremmin tutuksi.

Kotitalkkariyhteistyökuvioissa kaikki henkilöt kunnan puolelta ovat merkittäviä yhdistykselle ja asiat hoituvat kenen kanssa tahansa. Kunnassa yhteistyö ei saakaan olla henkilöstä kiinni, sillä työstä maksetaan palkka. Erityisen merkittävänä henkilöinä yhdistyksessä pidetään kotipalveluyksiköstä vastaavaa viran-

omaista, jonka kanssa on erittäin helppo neuvotella ja kodinhoitajia, jotka vievät viestiä kotitalkkaripalvelusta kentälle. Yhdistyspuolella toimitaan vapaaehtois-pohjalta eikä vapaaehtoistyöstä saa palkkaa, joten henkilöiden vaikutus on eri-lainen kuin kunnassa ja pieni paikkakunta vaikuttaa toiminnan henkilöitymiseen. Kolarin työttömät ry:n puheenjohtaja ja taloudenhoitaja ovat hoitaneet enim-mäkseen yhteydenpidon kuntaan. Mahdollisista muutoksista ja uudistuksista keskustellaan kuitenkin aina koko yhdistyksen hallituksen kanssa, jotta ideointi pääsee elämään.

6.3 Kotitalkkaritoiminta palveluna

"-- son satunnaisesti niinko kesällä ollu sitä toimintaa. Mutta nythän sitä taas tänä kesänä on. -- se on niinkö tuota onnistunu työttömien yhistyksen ansiosta se, että se on ainaki talvela ollu nyt aina." (H2.)

Kolarin kunnan kotipalveluyksiköstä vastaavan mukaan tukipalvelun tarpeet ovat melko tavallisia arkea tukevia asioita, eikä niissä ei ole mitään hoidollista kuten ei kotitalkkaripalvelussakaan. Kotitalkkaripalvelulle on eniten tarvetta tal- vikuukausina, koska kunnassa on vielä useita omakotitaloja, joissa on vain puu- lämmitys. Kesällä kotitalkkaritarvetta on ollut vähemmän. Kotitalkkari on josta- va työntekijä ja tekee sellaisia töitä, mitä talon asukkaat eivät enää itse pysty tekemään. Asiakkaita ei ole kuitenkaan tarkoitus passata avuttomiksi.

Kotitalkkaripalvelu on ajateltu pääasiassa vanhusväestölle, joilla on toimintaky- ky alentunut niin, etteivät he pysty tekemään kaikkia kotitöitä itse. Kotitalkkarin voi tilata koko Kolarin kunnan alueelle, mutta suurin tarve kotitalkkaripalveluille on kunnan eteläosassa, joka on suhteessa vanhusvoittoista. Suurin osa koti- talkkarin asiakkaista on ikääntyneitä, mutta kotitalkkarin voi myös tilata jos toi- mintakyky on muista syistä alentunut, kun esimerkiksi jalka murtuu eikä saa- kaan väliaikaisesti kannettua puita sisälle. Kotitalkkarin asiakkaina on sekä sel- laisia, joilla käy kodinhoitaja että sellaisia, jotka eivät tarvitse kodinhoitajan apua.

Suurin osa kotitalkkarin asiakkaista on yksinasuvia vanhuksia, jotka tarvitsevat kotitalkkarin avun. Asiakkaat voivat pärjätä muuten hyvin kotona, mutta ovat fyysisesti huonokuntoisia. Kotitalkkarin palvelujen käyttämiseen voi olla syynä myös, ettei haluta rasittaa omaisia kun he käyvät, vaan omaisten kanssa vietetty aika olisi käytettävissä muuten sosiaaliseen kanssakäymiseen.

Haastattelin omakotitaloissa asuvia kotitalkkarin asiakkaita. Yksinasuva haastateltava oli käyttänyt kotitalkkaripalvelua kuuden vuoden ajan ja kahdestaan asuva pariskunta jo kymmenen vuoden ajan. Kotitalkkaritoiminta on vakiintunutta, joten asiakaskunta on hyvin tietoinen palvelun olemassaolosta. Palvelusta on tehty lehtijuttuja paikallislehteen, siitä tiedotetaan viikoittain paikallislehdessä ja tietoa saa myös työttömien yhdistyksen ja kunnan kotihoidon kautta. Haastattelemani asiakkaat olivat saaneet alun perin tiedon kotitalkkarista paikallislehdestä ja Kolarin työttömät ry:n puheenjohtajalta. Molemmista asiakashaastatteluista kävi ilmi, että lähiomaiset asuvat kaukana, mutta asiakkaat kokevat saavansa tukea ja apua aina kun niitä tarvitsevat. Asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä kotitalkkareihin ja apuun, mitä saavat kotitalkkarilta.

"-- siihen ei aina tarte olla niin korkea se koulutus --" (H2).

Kotitalkkarin työ ei ole pelkästään ruumiillista, vaan se on myös henkistä. Kotitalkkari on odotettu henkilö. Kotitalkkarin tehtäviin voi kuulua puiden pilkkomista, puiden kantamista sisälle, portaiden lakaisemista, pihan siistimistä lumiauran jäljiltä, haravointia, nurmen leikkaamista, mattojen puistamista, pieniä korjauksia, pieniä maalaustöitä ja roskalaatikon viemistä tien laitaa. Asiakkaat itse määrittelevät mihin he apua tarvitsevat. Haastattelemani asiakkaat olivat käyttäneet kotitalkkarin apua haravointiin, puiden kantamiseen, portaiden lakaisemiseen, pieniin korjauksiin ja roskalaatikon viemiseen tien laitaa. Asiakkailla oli myös palveluntarpeita, joihin he tiesivät saavansa kotitalkkarilta avun tulevana kesänä. Haastatteluista kävi myös ilmi, että asiakkaat pyrkivät tekemään kotitöitä mahdollisimman paljon itse.

Kotitalkkari ei tee moottorisahatöitä, sillä kotitalkkarille pitäisi hommata kalliit turvavarusteet ja metsurit on olemassa erikseen. Katoilta ei lähdetä pudottamaan lumia, sillä silloin pitäisi olla kaksi henkilöä töissä. Jos asiakkailta tulee kotitalkkarille, yhdistykselle tai kotipalveluyksiköstä vastaavalle kyselyitä töistä, joita kotitalkkari ei tee, niin heitä pyritään opastamaan mahdollisimman hyvin, jotta he löytävät ja saavat tarvitsemansa avun. Asiakkaita ei jätetä niin sanotusti oman onnensa nojaan.

Kotitalkkaripalvelu on joustavaa, mutta silti on olemassa raamit toiminnalle. Palvelussa on pidetty minimi-tilausaikana kahta tuntia. Jos asiakkaita on paljon yhdellä alueella, niin silloin helposti joustetaan minimiajasta kuten myös silloin jos asiakkaalla ei ole kotitalkkarille töitä kahdeksi tunniksi. Kolarin työttömät ry perii asiakkailta maksun kotitalkkarista ja päättää maksun suuruuden. Maksu on ollut jo usean vuoden ajan 5 euroa/tunti ja minimiveloitusaika on 1 tunti eli puolikkaita tunteja ei tunneta laskutuksessa. Asiakkaita laskutetaan silloin kun on useampi käynti laskutettavana. Asiakkaiden mukaan kotitalkkarin kustannukset eivät ole liikaa. Toinen haastateltava mainitsi maksavansa kotitalkkaripalvelusta talviaikaan noin 20 euroa kuukaudessa.

”Muualtahan se palkka tulee, mutta se on vain se viitonen tunnilta, niin se on vain semmonen nimike. Joo ei se ole muuta merkitystä sillä.” (H4.)

Kolarin työttömät ry:n puheenjohtaja katsoo aina kunkin kotitalkkarin kanssa miten toimitaan. Kotitalkkari pyörittää toimintaa yleensä itse, mutta muidenkin toiminnan järjestämisessä mukana olevien on hyvä tietää asiakkaiden kanssa sovituista vakituisista päivistä, jotta voidaan palvella asiakkaita mahdollisimman hyvin. Talvella 2014-2015 oli ollut käytössä pohja, jonka avulla työntekijä, työttömien yhdistys ja kuntapuoli ovat tienneet, millä suunnalla kuntaa kotitalkkari liikkuu minäkin päivänä. Kotitalkkarin saa yleensä tilattua soittamalla kotitalkkarin omaan puhelinnumeroon. Jos kotitalkkari ei halua jakaa omaa puhelinnumeroaan, niin tilaukset menevät yhdistyksen puheenjohtajan kautta. Yhdistys ei ole harkinnut työpuhelimen hankkimista kotitalkkarille.

"-- sitte jos ei kotitalkkari kerkiä ja on paljon satanu lunta niin kyllä mieki olen kävässy itte seku ajankuluksi tekasemassa niile, että pääsevät koiria ulkoilutamhaan, lintuja ruokkimhaan" (H6).

Kotitalkkarin avun saa yhteydenoton jälkeen jopa samana päivänä ja jos asiakkaalla on hätä, niin yhdistyksen puheenjohtaja menee vaikka itse jos kotitalkkari ei pääse. Kotitalkkarin kanssa voi myös sopia vakituisia aikoja, joka on toiminnan organisoimisen kannalta hyvä ja silloin voidaan myös säästää kotitalkkarin matkakuluissa, mutta talvella voidaan joutua poikkeamaan sovituista ajoista säiden vuoksi. Toinen haastatelluista asiakkaista ei ollut edes ajatellut, että voisi vakituisen ajan sopia, mutta toisella on sovittuna talviaikaan kotitalkkarin kanssa vakituinen päivä ja kellonaika puiden kantamiseen. Asiakkaat kiittelivät myös sitä, kuinka he saavat aina avun yhdistyksen puheenjohtajalta jos kotitalkkari ei pääse tulemaan.

6.4 Kotitalkkaritoiminnan vaikuttavuus

Kotitalkkariyhteistyön myötä Kolarin työttömät ry pystyy toimimaan paremmin ja yhdistyksen toiminnasta menee tietoa kylille, kyliltä tulee tavaraa kierrätyksiin ja ihmiset käyvät kierrätyksissä. Yhdistykselle on hyötyä Kolarin kunnan kanssa tehtävästä yhteistyöstä, sillä yhdistys saa toimia kunnan omistamissa tiloissa vastikkeetta. Yhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöille toiminta tuo sisältöä elämään: *"No eihän tätä tekis jos ei tässä olis jotaki mielenkiintoa. Kyllä mie olen niin monesti paiskanu niin sanotusti hanskat nurkhaan, että ja enkä ikinä enään, että se loppu nyt tähän. Mutta sitten molen taas en aamula alkanu, että pittääpä kattoo tuoki homma, että kyllä se siitä järjestyy ja näin se on menny sitte kuitekki tämän toistakymmentä vuotta, mitä viistoista." (H6.)*

"Joskushan meilä voi olla joku työntekijä, että se sillä mennee hyvin tuola -- tehä töitä, mutta se ei välttämättä pysty vaikka johonki puunkanthon enään. Että voihan tämmönenki vaihe olla jollaki työntekijällä, että sillä on nyt vaikka selkä menny puoleksi vueksi siihen kunthon --" (H2.)

Kunnan kannalta kotitalkkaritoiminta voi jopa vähentää kodinhoitajien sairauspoissaoloja. Kodinhoitajat ovat usein koulutukseltaan lähihoitajia ja kotitalkkarin olemassaolon myötä he voivat keskittyä työssään siihen, mihin heidät on koulutettu. Toki joissain paikoissa kodinhoitajat saattavat kantaa asiakkaille puita sisään. Kotitalkkari voi siis myös tukea kodinhoitajien työssäjaksamista jos kodinhoitajalla on vaikkapa selkä huonossa kunnossa, niin kotitalkkari voi tehdä asiakkaan luona puunkannon vaikka vain määräaikaaisesti.

Kolarin kunnalle hyötyä tulee kokonaisuudessaan Kolarin työttömät ry:n työllistämistoiminnasta. Työllistettyjen joukossa arvellaan olevan tai olleen myös niin sanottuja sakkotyöttömiä, joiden työmarkkinatuesta kunta joutuu maksamaan 50% (300 päivää työmarkkinatuella olleet) tai 75% (400 päivää työmarkkinatuella olleet). Yhdistykseen työllistymisen jälkeen ihmiset päätyvät joko muualle työelämään tai saavat ansiopäivärahaa työttömyyskassalta. Työllistynyt henkilö on poissa kunnan sakkokirjoilta työskentelyn ajan eli vähintään puoli vuotta ja sen lisäksi 800 päivää saadessaan työttömyysetuutta. Osa yhdistykseen työllistyneistä ei palaa enää koskaan työttömäksi. Yhdistyksen laskelmien mukaan aikojen saatossa yhdistykseen työllistyneistä on nykyään 20-30 henkilöä vakituisissa työsuhteissa muualla kuin Kolarin työttömät ry:ssä.

"--monetki vajoaa semmoseen, että "antaa olla". Mutta täällä saa semmosta uutta kipinää niinku asiaan. -- Eikä tule semmonen olo, että ei vois vähempää kiinnostaa." (H1.)

Kolarin työttömät ry:ssä työskentelyn avulla ihmiset eivät vieraannu ja erakoidu kun he pääsevät mukaan työrytmiin ja –systemiin. Työllistymisen myötä muun muassa työllistyneen sairaskulut voivat pienentyä, sillä työttömyys vaikuttaa ihmisiin kokonaisvaltaisesti. Yhdistyksessä on havaittu joidenkin työntekijöiden maailmankuvan muuttuneen työnteon suhteen. *"Ja vaikka eivät olis aina niin kiinnostuneitakaan, niin siitä huolimatta he tulee tänne ja sitte he alkaa kiinnostua" (H1).* Yhdistyksessä työskentelyn jälkeen osa jää työttömäksi, mutta kaikki heistä ei ole silti toimeettomia. Esimerkiksi jotkut kotitalkkarina työskennelleet

ovat työsuhteen päättymisen jälkeen käyneet kylässä kotitalkkaritoiminnasta tuttujen ihmisten luona ja samalla auttaneet heitä pienimuotoisesti.

Kolarin työttömät ry on työpaikkana hyvin kannustava pitkäaikaistyöttömille. *”Tämä työyhteisö, mikä on pieni, mutta vahva. Niin tämä tekkee kyllä niinku semmosta itseluottamusta. Et minä pystyn tuohon ja minä pystyn tuohon. Että minä en oo mikään nolla. -- mulla on taito tehdä asioita, mulla on taito järjestellä, mulla on niinku.. Että, jos tulee joku pulmatilanne, niin mulla on seki taito niinku pistää kuntoon. Että ei oo niinku semmosia, että voi hitsi kelles minä nyt soittasin.. vaan se täytyy lähtee täältä päästä, että hmh, tää tehään nyt näin.” (H1.)*

Kotitalkkarille ei välttämättä ole aina töitä koko päiväksi kentällä, mutta kun kotitalkkaritoiminta on Kolarin työttömät ry:n kautta, niin työntekijälle voidaan suunnitella myös muuta toimintaa. Kotitalkkari ei siis joudu olemaan toimeettomana. Kolarin työttömät ry:ssä suurimpana hyötynä nähdään se, että ihmiset saavat töitä. Työttömien yhdistyksessä kun kukaan yksittäinen ihminen ei pääse hyötymään paitsi työtön. Työtön hyötyy, kun hän saa työtä ja pääsee elämässä eteenpäin. Yhdistyksessä nähdään kansantaloudellisena hyötynä, kun ihmiset saavat toimeentulon omasta palkasta. Töiden päättymisen jälkeen työntekijä saa ansiopäivärahaa, sillä yhdistyksessä opastetaan työntekijöitä liittymään työttömyyskassan jäseneksi. Työllistyneen toimeentulo on siis työn päättymisen jälkeenkin parempi kuin ennen työllistymistä.

”-- se on varmaa, että se tukkee sitä kotona oloa, että tietenki joilekki enemmän, joilekki vähemmän” (H2).

Kotitalkkari on tarpeellinen turva vanhuksille, sillä he tietävät odottaa, että kotitalkkari saapuu tiettyyn aikaan ja silloin näkee jonkun ihmisen. Kotitalkkaritoiminnan myötä vanhukselle menee joku tekemään vanhukselle tärkeän työn ja vanhuksen luo menee ihminen. Kotitalkkari on asiakkaille ihmiskontakti, jolle voi keittää kahvit ja jonka kanssa voi jutella. Suurin osa kotitalkkaripalvelua käyttävistä asiakkaista on niin sanottuja riskivanhuksia, joten kotitalkkari on ennaltaehkäisevää palvelua. Kotitalkkari on myös sosiaalista tukea: *”Että mie luulen,*

että se on vielä niinkö..että monesti se, että ko joku ihminen tulee, niin se on kohta tärkeämpää ko ne temput, mitä se tekkee sielä.” (H2.)

”Mie tiän sen, että ko se käyppi sielä taloissa, niin ne ihmiset voivat hyvin, koska mitä mie olen kyselly, ko miehän tunnen ne ihmiset, missä se käyppi, niin ne sanovat, että no ei.. ei tässä pärjäis muuten, jos ei se kotitalkkari kävis tekemässä niitä raskhaimpia hommia. Haravoimassa, puita kantamassa ja kaikkea tuomosta. Niin ne ei pystyis asuhmaan kotona, niin se on, se on selkeä vaikutus, ette se vaikuttaa yhteiskunnallisesti tärkeältä.” (H6.)

Yhdistyksen kokemusten mukaan vanhukset pystyvät asumaan pidempään kotona kotitalkkaripalvelun avulla. Kotitalkkaritoiminnan avulla voidaan yhdistyksen mukaan säästää myös laitospäivissä, kun esimerkiksi jalassa olevan mur-tuman kanssa voi kotiutua aiemmin, kun kotitalkkari käy auttamassa muun muassa puunkannossa. Kotitalkkarin merkitys kuntalaisten hyvinvoinnille on siis erittäin suuri.

”Mie kyllä häävyn sanoa että met emmä kyllä pärjäis jos ei olis tuota kotitalkkaria. -- Että kyllä se tästä vielä mennee ko saapii tuonki verran apua. -- ..Häätty sanoa että se on hyvä. Se on hyvä homma, ette on tuomosta. -- Kyllä kotitalkkari on hyvä.” (H3.)

”No onhan siitä tietenki hyvä hyöty. Eihän tässä tietenkhään pärjäiskään kotona jos ei sais tuommosta apua. -- Sitä kuitenkin kotona haluaa olla niin kauan ko suinki pystyy. -- Se on tärkeä semmosille jotka tarvii ja pärjäävät sitten kotona pitempään ko saavat apua. Vanhukset.” (H5.)

Asiakkaat kokevat tarvitsevansa välttämättä kotitalkkarin avun eivätkä voisi asua kotona ilman kotitalkkarin apua. Yksin asuvalle kotona selviämisen kannalta on tärkeää voida lämmittää taloa puulla, sillä vanhan omakotitalon lämmitäminen sähköllä tulisi niin kalliiksi, että ei voisi kustannusten vuoksi asua kotona. Yksin asuvalle myös kotitalkkarin kanssa juttelu on tärkeää. Kahdestaan asuville kotitalkkarin avussa tärkeintä on puunkanto ja lumityöt, vaikka talo

lämmitetään sähköllä. Puiden polttaminen keittiön hellässä ja saunan takassa koetaan tärkeiksi asioiksi. Ei myöskään haluta rasittaa omia lapsia silloin kun he ovat käymässä: *”Ja kyllä se olis ankaraki joka viikko olla töissä ja lähteä tänne sitte viikonlopuksi töitä tekemhään. Että en mie sitä. Mie sanon, että kyllä niillä on omat hommansa heiläki kotona.”* (H3.) Asiakkaat ovat olleet erittäin tyytyväisiä kotitalkkarin apuun ja kokevat saaneensa apua aina kun ovat sitä tarvinneet. Asiakkaat ovat suositelleet kotitalkkaria myös tuttavilleen.

6.5 Kotitalkkaritoiminnan tulevaisuus

”Kyllä mie haluan mielummin uskoa, että sinne löytyis joku ko olla uskomatta. Mutta ei se helppoa ole. Ei todellakhaan. Ja voihan se olla, että se sitte joku toinen tekis sen yhteistyön, mutta eri tavala. Ehkä vähän pienemmällä skaalala, mutta että tämä asia vois hoituakki sitte.” (H2.)

Kotitalkkaritoiminnan tulevaisuuteen kunnan kannalta vaikuttaa, toimiiko Kolarin työttömät ry aina yhtä hyvin kuin se on toiminut tähän saakka. Jos yhdistyksessä tulee muutoksia, niin kotitalkkaritoiminnan järjestämistä tulee tarkastella uudelleen. Kotitalkkaritoiminnan samanlaisena jatkuminen olisi hyvä kotipalvelun kannalta. Kolarin työttömät ry:n puolelta on valmiuksia jatkaa kotitalkkaritoimintaa niin kauan kuin tarvetta riittää, vaikka yhdistyksen nykyinen puheenjohtaja on jäämässä taustalle yhdistyksen toiminnasta. Tämän hetkinen varapuheenjohtaja on lupautunut uudeksi puheenjohtajaksi yhdistykseen ja hän on jo nyt tehnyt hieman puheenjohtajan tehtäviä sekä on sellainen henkilö, joka varmasti pystyy hoitamaan hommat. Yhdistyksessä noudatetaan saattaen vaihtoa, eli autetaan ja tuetaan uusia toimijoita sen verran kuin apua kaivataan. Toki yhdistyksen toiminta muuttanee muotoaan uusien toimijoiden myötä, mutta kotitalkkaritoiminnasta ei olla luopumassa.

”Eihän siinä muuta voi olla ko mahdollisuuksia, koska kotona asuminen lisääntyy, ihmiset elävät vanhemmiksi --. Silloin sitä kotitalkkaria tarvithaan--.” (H6.)

Kolarin työttömät ry:n kannalta ainoa haaste kotitalkkaritoiminnassa on ollut löytää sopivat työntekijät, koska kaikista ei ole kaikkiin töihin ja yhdistyksen työt ovat palvelualaa. Kotipalvelun puolelta haasteena nähdään, millaisia henkilöitä kotitalkkarit ovat tulevaisuudessa. Kotitalkkarityötä voi kuitenkin tehdä aivan tavallinen ihminen, ilman mitään erityistä koulutusta. Toinen haastatelluista yhdistyksen toimijoista näkee kotitalkkarin jopa välttämättömänä tarpeena tulevaisuudessa, sillä yhteiskunta asettaa tavoitteet minkä kuntoisia ihmisiä asuu kotona. Monet eivät pärjää kotona, jos heitä ei käy siellä joku auttamassa, sillä naapurit sekä sukulaiset eivät enää asu vieressä ja ulkopuolinen apu on välttämätön. Kotitalkkaritoiminnassa mahdollisuutena nähdään hyvin onnistunut kokeiluna toteutettu kuntoavustajakoulutus, josta voidaan saada tulevaisuudessa uusia kotitalkkareita. Yhdistyksen tulevaisuuden visioissa kotitalkkari tulee toimimaan monialaisemmasti eli hän tulee muun muassa viettämään aikaa yksin asuvien vanhusten kanssa jutellen ja heidän kanssa ulkoillen. Toiminnan kehittyminen on tietysti asiakkaiden tarpeista riippuvaista. Onnistunut kokeilu kotitalkkaritoiminnassa on ollut, kun talvella 2014-2015 hiljaisina päivinä kotitalkkari kävi ulkoiluttamassa vanhuksia Kolarissa palvelukoti Tannassa.

Asiakkaiden haastatteluista nousi esiin huoli uutisoinnista, jonka mukaan kunta olisi myymässä kiinteistöjä, joissa Kolarin työttömät ry:n kierrätykset sijaitsevat. Asiakkaat näkevät toimistotilat tärkeinä myös kotitalkkarin kannalta. Yhdistyksen puolella ollaan luottavaisia, ettei kiinteistöjen myynti toteudu. Aihe on nousut ajankohtaiseksi joskus ennenkin ja aina se on todettu kannattamattomaksi ratkaisuksi, koska kiinteistöissä on käyttöä ja kunnan puolella ymmärretään, mitä Kolarin työttömät ry tarkoittaa, mitä siellä tehdään ja mitä hyötyjä yhdistyksestä on kunnalle. Rakennukset eivät oikeastaan merkitse kotitalkkaritoiminnalle mitään muuta kuin, että kotitalkkari käy lomittamassa kierrätyksenhoitajia heidän vapaapäivinä ja yhdistyksen toiminnot tukevat toisiaan. Jonkinlaiset tilat yhdistyksellä kuitenkin on oltava, sillä paperityöt ja palkanmaksu on jossain hoidettava ja ilman toimitiloja kierrätysten pyörittäminen ei olisi mahdollista.

6.6 Tulosten yhteenveto

Kotitalkkaritoiminta Kolarissa on toiminut yli kymmenen vuoden ajan. Kotitalkkaritoiminta kuuluu kunnan kotipalvelun tukipalveluihin ja sitä järjestää Kolarin työttömät ry. Toiminta on vakiintunut Kolarin työttömät ry:n järjestämäksi, sillä Kolarin kunnalla ja Kolarin työttömät ry:llä on hyvä yhteistyö, johon vaikuttaa monet eri tekijät. Sekä kunnan että yhdistyksen puolella on ollut samat toisilleen tutut toimijat vaikuttavimpina tahoina jo kauan ja heidän on helppo keskustella ja neuvotella asioista. Kunta antaa Kolarin työttömät ry:lle sekä Sieppijärvellä että Kolarissa kierrätystilat ilmaiseksi käyttöön, joiden myötä Kolarin työttömät ry:llä on realistiset toimintamahdollisuudet myös kotitalkkaritoimintaan. Tilat eivät kuitenkaan ole mikään itsestäänselvyys, vaan yhdistys joutuu usein neuvottelemaan niistä. Kolarissa täytyy Peltosalmen ym. (2012, 29) ja Möttösen & Niemelän (2008, 218-220) kuvailemat kunnan ja järjestön tarpeet yhteistyökuvioissa; Kolarin työttömät ry saa vastikkeeksi menettämästään itsenäisyydestä toimitilat kunnalta käyttöön vastikkeetta ja Kolarin kunta tuntee yhdistyksen toiminnan riittävän hyvin, jotta se ei tunnu tehottomalta.

Kotitalkkarille on olemassa oleva kysyntä Kolarin kunnassa etenkin kunnan vanhusvoittoisessa eteläpäässä. Asiakkaat kokevat kotitalkkarin olevan välttämätön kotona pärjäämisen kannalta. Kotitalkkarin apuun ollaan tyytyväisiä ja apua koetaan olevan saatavilla aina. Asiakkaille kotitalkkaritoiminta yhdistyksen kautta järjestettynä on erittäin hyvä, sillä palvelu on edullista ja asiakaslähtöistä ilman byrokratiaa. Jos kotitalkkari työskentelisi kuntapuolella, pitäisi asiakkaille tehdä aina sosiaalipalvelupäätös, koska palvelusta peritään maksu. Kotipalvelussa ei olisi aikaa pyörittää kotitalkkaritoimintaa, eli sitä ei varmaan olisi, jos sitä ei joku muu taho järjestä. Kuten Sarvimäki & Heimonen (2010, 23-25) toteavat, on ihmisten tärkeä saada elää ja asua tutussa elinympäristössä mahdollisimman täysipainoista elämää. Kolarin työttömät ry:ssä puheenjohtaja hoitaa Kurosen (2010, 37) kuvaaman työnantajavastuun valikoimalla kotitalkkarityöhön sopivat henkilöt eikä yhdistys käytä kotitalkkaripalvelua työllistämiskokeilujen testipaikkana.

Kolarin työttömät ry saa kotitalkkarin työllistämiseen rahallista tukea Kolarin kunnalta ja ELY-keskukselta. Lisäksi yhdistys käyttää kaikki kierrätys- ja kotitalkkaritoiminnasta saatavat tulot työllistämiseen. Kotitalkkarina työskentelevät ovat useimmiten pitkäaikaistyöttömiä. Kotitalkkaritoiminta on erittäin hyödyllinen kotitalkkarina toimivalle työntekijälle, sillä hän pääsee tekemään itsenäistä työtä, jossa hän saa itse vaikuttaa työn rytmitykseen. Vaikka työtä on vain määräajaksi, on kotitalkkarilla tulevaisuudessa paremmat mahdollisuudet työllistyä avoimille työmarkkinoille ja hänellä on parempi taloudellinen tilanne, vaikka hän jäisi työttömäksi. Kolarin työttömät ry tekee oman osansa kasvaneen pitkäaikaistyöttömyyden ja työttömyyden vähentämiseksi työllistämällä heitä, jotka saavat työmarkkinatukea.

Kotitalkkaritoiminta on kansantaloudellisesti Kolarin työttömät ry:n järjestämänä merkittävä: pitkäaikaistyöttömät ovat pois kunnan sakkokirjoilta, työtön saavuttaa paremman taloudellisen aseman työssä ollessaan ja ikääntyneet saavat tarvitsemansa avun kotiin, jonka myötä heillä on mahdollisuus asua pidempään kotona. Kotitalkkaritoiminnan jatkamiseen Kolarissa on olemassa oleva tahtotila sekä Kolarin kunnan kotipalvelun että Kolarin työttömät ry:n puolella. Kolarin työttömät ry:ssä on ollut jo vuosien ajan valovoimainen henkilö johtamassa toimintaa, jonka myötä kotitalkkaritoiminnan tunnettuus on taattu. Yhdistyksen johtoon on astumassa uusi puheenjohtaja, joka tulee jatkamaan hyvin rakennettua yhteistyötä.

7 POHDINTA

Kotitalkkaritoiminta Kolarissa oli yhtä mielenkiintoinen kuin olin sen ajatellut olevan. Kotitalkkaritoiminta on tärkeä Kolarin kunnalle, Kolarin työttömät ry:lle, kotitalkkaripalvelua tarvitseville asiakkaille ja kotitalkkarityötä tekeville. Opinnäytetyössäni oli tutkimussuunnitelmavaiheessa kolme tutkimuskysymystä, joista muovautui kaksi kysymystä opinnäytetyön edetessä ja ymmärryksen aiheesta lisääntyessä. Saavutin työni tavoitteet hyvin, sillä sain selville haastatteluiden avulla luotettavasti ja eettisesti, millä tavalla ja kenen toimesta kotitalkkaritoimintaa Kolarissa järjestetään, miten sen järjestämisestä on sovittu, millainen merkitys kotitalkkaritoiminnalla on sekä millä tavalla se on tarpeellinen ja hyödyllinen eri tahojen näkökulmasta. Työni sisältö voisi olla teoreettisempi ja analyttisempi, mutta olen tehnyt parhaani ja pidin tärkeimpänä tuoda näkyväksi, millainen kotitalkkaritoiminta Kolarissa on. Olen tyytyväinen lopputulokseen etenkin ottaen huomioon heikkouteni kirjallisten töiden suhteen.

Toivon, että opinnäytetyöni tulokset vaikuttavat positiivisesti Kolarin kunnassa Kolarin työttömät ry:n toiminnan tukemiseen jatkossakin. Valtakunnallisesti kun pohditaan työllistämismäärärahojen leikkaamista, olisi tärkeää kiinnittää huomiota työllistämistoimien hyödyllisyyteen paikallistasolla. Keväästä alkaen on uutisoitu paljon palkkatukirahojen loppumisesta, on myös Kolarin kotitalkkaritoiminta Kolarin työttömät ry:n järjestämänä vaakalaudalla, jos palkkatukirahoja ei enää myönnetä yhdistyksille. Kolmas sektori vaikuttaa olevan tärkeä työllistäjä ja se voi tuottaa palveluita, mitä kunnissa ei muuten olisi.

Opinnäytetyöprosessini oli hidas ja se kesti pitkään. Yritin kauan aikaa löytää opinnäytetyölleni aiheita, jonka selvittämiseksi olisi aitoa tarvetta. Keväällä 2015 kysyin Kolarin työttömät ry:stä, olisiko heille mitään hyötyä jos tekisin Kolarin kotitalkkaritoiminnasta opinnäytetyön. Vastaus yhdistykseltä oli kannustava, joten aloin työskennellä aiheen eteen. Varsinainen kotitalkkariaiheen ympärillä työskentely kesti vuoden 2015 maaliskuun alusta syyskuun lopulle. Opinnäytetyön tekeminen oli aiheen kannalta mieluisaa, mutta oli erittäin haastavaa osata tehdä opinnäytetyö ”oikein” ja piti muistaa välttää sanoja tutkimus sekä tutkija,

jotka aiheuttivat omat haasteensa tutkimuskirjallisuuden hyödyntämiseen. Ensimmäinen opinnäytetyö aiheutti paljon hämmennystä, mutta myös iloa. Haastattelukysymysten ja itse haastatteluiden tekeminen oli helppoa. Pahimmaksi kompastuskiveksi osoittautui haastatteluiden litterointi. En ollut koskaan ennen litteroinut enkä oikein vielä litteroimisvaiheessa ymmärtänyt kunnolla, miten tulen aineistoa käyttämään, joten litteroin jopa liiankin pikkutarkasti huomioiden kaikki ”ömh”, ”köh” ynnä muut sellaiset äänneet. Litterointi vei todella paljon aikaa ja välillä iski epätoivo työn valmistumisen suhteen. Pikkutarkka litterointi osoittautui kuitenkin hyväksi, sillä aineiston analysoimisvaiheessa tunsin aineiston niin hyvin, ettei se vienyt tarpeettoman paljon aikaa.

Sain kuitenkin kaikkien opinnäytetyössä kohtaamieni haasteiden jälkeen kehuja Kolarin työttömät ry:stä tulosten esittämisestä todenmukaisesti. Tulosten esittäminen totuudenmukaisesti olikin minulle tärkeintä opinnäytetyössäni.

LÄHTEET

Eskola, J. & Suoranta, J. 2003. Johdatus laadulliseen tutkimukseen 6. painos. Tampere: Vastapaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Karttunen, A., Kettunen, A. & Piirainen, K. 2013. Yhteistyöllä hyvinvointia. Järjestöjen välinen ja järjestö-kuntayhteistyö hyvinvoinnin lisääjänä. Helsinki: Dia-konia-ammattikorkeakoulu.

Kela. 2015. Työttömät. Viitattu 9.9.2015. <http://www.kela.fi/tyottomat>.

Kettunen, T., Ihalainen, J. & Heikkinen, H. 2003. Monimuotoinen sosiaaliturva. 3.-5. painos. Helsinki: WSOY.

Koistinen, P. 2014. Työ, työvoima ja politiikka. Tampere: Vastapaino.

Kolarin kunta. 2015b. Sosiaali- ja terveystoimisto. Viitattu 18.9.2015. <http://www.kolari.fi/fi/palvelut/kunnan-palvelut/sosiaalipalvelut/sosiaali-ja-terveystoimisto.html>.

Kuronen, T. Vanhusten kotisiivous – hoivaa vai palvelua? Teoksessa: M. Sepänen, A. Karisto & T. Kröger (toim.) Vanhuus ja sosiaalityö. Sosiaalityö avuttomuuden ja toimijuuden välissä. Jyväskylä: PS-kustannus, 121-138.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystoimista 28.12.2012/980. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120980>.

Lapin ELY-keskus (Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus). 2015. Lapin työllisyyskatsaus heinäkuu 2015. Viitattu 8.9.2015. http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/7942455/lapely_Hein%C3%A4kuu_2015.pdf/d1b92fab-1387-4281-ab9f-47d39467ff04.

Lapin ELY-keskus (Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus). 2014. Lapin työllisyyskatsaus heinäkuu 2014. Viitattu 8.9.2015. http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/2950498/Heinakuu_2014.pdf/9b3d4bc9-b37b-46eb-b673-23c1a21e67da.

Lapin ELY-keskus (Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus). 2013. Lapin työllisyyskatsaus heinäkuu 2013. Viitattu 8.9.2015. http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/141630/lapely_Heinakuu_2013.pdf/d7846e1b-4467-4b8e-85db-064c035bbba7.

Möttönen, S. & Niemelä, J. 2008. Kunnan ja kolmannen sektorin innovatiivinen yhteistyö – esimerkkinä sosiaalinen säätiö. Teoksessa: Saari, J. (toim.). Sosiaali-

liset innovaatiot ja hyvinvointivaltion muutos. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry. 216-252.

Möttönen, S. & Niemelä, J. 2005. Kunta ja kolmas sektori. Yhteistyön uudet muodot. Jyväskylä: PS-kustannus.

Nikkilä, M. 2013. Avaimet työelämään. Oulu: Veltor.

Peltosalmi, J, Hakkarainen, T., Särkelä R. & Eronen, A. 2012. Järjestöbarometri 2012. Ajankohtaiskuva sosiaali- ja terveysjärjestöistä. Helsinki: SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry.

Perustuslaki 11.6.1999/731. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>.

Sarvimäki, A. & Heimonen, S. 2010. Ikääntymisen, vanhuuden ja vanhusten palvelujen nykytila. Teoksessa: A. Sarvimäki, S. Heimonen & A. Mäki-Petäjä-Leinonen (toim.) Vanhuus ja haavoittuvuus. Helsinki: Edita, 14-32.

Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2015. Työttömyysturva. Viitattu 9.9.2015.
<http://stm.fi/tyottomyysturva>.

Suomen Kuntaliitto. 2015a. Kuntien henkilöstö. Viitattu 9.9.2015.
<http://www.kunnat.net/fi/kunnat/toiminta/kuntien-henkilosto/Sivut/default.aspx>.

Suomen Kuntaliitto. 2015b. Hallinto ja päätöksenteko. Viitattu 9.9.2015.
<http://www.kunnat.net/fi/kunnat/toiminta/hallinto-ja-paatoksenteko/Sivut/default.aspx>.

Suomen kuntaliitto 2015 c. Kunnan tehtävät. Viitattu 10.9.2015.
<http://www.kunnat.net/fi/kunnat/kunnan-tehtavat/Sivut/default.aspx>.

TE-palvelut. 2015. Palkkatuki. Viitattu 9.9.2015. http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/loyda_tyontekija/tukea_rekrytointiin/palkkatuki/index.html.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2015. Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15-64-vuotiaista. Viitattu 8.9.2015.
<http://www.hyvinvointikompassi.fi/web/hyvinvointikompassi/indikaattori-/indicator/r/658/c/658/g/total/i/3071>.

Tilastokeskus. 2015a. Kolari. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 8.9.2015.
<http://tilastokeskus.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/273.html>.

Tilastokeskus. 2015d. Pitkäaikaistyötön. Viitattu 8.9.2015.
<http://www.stat.fi/meta/kas/pitkaaikaistyot.html>.

Tilastokeskus. 2015b. Tilastokeskuksen PX-Web-tietokannat. Asuntokunnat muuttujina Alue (Kolari), Vuosi (2014), Asuntokunnan koko (1), Talotyyppi (kaikki talotyypit) ja Asuntokunnan vanhimman ikä (65-74 ja75-). Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 8.9.2015.

http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__asu__asas/030_asas_tau_103.px/table/tableViewLayout1/?rxid=00545570-0f06-4c9b-920a-08755e5b398e.

Tilastokeskus. 2015c. Tilastokeskuksen PX-Web-tietokannat. Asuntokunnat muuttujina Alue (Kolari), Vuosi (2010), Asuntokunnan koko (1), Talotyyppi (kaikki talotyypit) ja Asuntokunnan vanhimman ikä (65-74 ja75-). Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 8.9.2015.

http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__asu__asas/030_asas_tau_103.px/table/tableViewLayout1/?rxid=00545570-0f06-4c9b-920a-08755e5b398e.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2015. Työttömien ja pitkäaikaistyöttömien tilastointi työnvälityksen tilastojärjestelmässä. Viitattu 8.9.2015.

http://www.tem.fi/ajankohtaista/uutiset/tyottomien_ja_pitkaaikaistyottomien_tilastointi_tyonvalityksen_tilastojarjestelmassa.117143.news?89036_o=20.

Virnes, E., Sahala, H., Majoinen, K. & Laukkanen, H. (toim.). 2006. ikäpolitiikka kunnissa. Strategia johtamisen tukena. 1.painos. Helsinki: Suomen kuntaliitto.

Yhdistyslaki 26.5.1989/503. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503>.

Ylinen, S. & Rissanen, S. 2007. tiedonmuodostus gerontologisessa sosiaalityössä. Teoksessa: M. Seppänen, A. Karisto & T. Kröger (toim.) Vanhuus ja sosiaalityö. Sosiaalityö avuttomuuden ja toimijuuden välissä. Jyväskylä: PS-kustannus, 33-51.

LIITTEET

- Liite 1. Haastattelun saatekirje
- Liite 2. Haastattelun osallistumissopimus
- Liite 3. Haastattelurunko asiakkaille
- Liite 4. Haastattelurunko Kolarin työttömät ry:lle
- Liite 5: Haastattelurunko Kolarin kunnalle

Liite 1

SAATEKIRJE

5.5.2015

Arvoisa haastateltava,

Olen sosionomiopiskelija Lapin ammattikorkeakoulusta. Olen tekemässä opinnäytetyötäni kotitalkkaritoiminnasta Kolarissa. Haastattelujen avulla kerään tietoa Teidän näkemyksistä ja kokemuksista kotitalkkaritoimintaan liittyen.

Pyydän Teitä osallistumaan opinnäytetyöni toteuttamiseen osallistumalla haastatteluun. Haastattelut ovat vapaamuotoisia yksilöhaastatteluja. Haastattelut ovat luottamuksellisia ja pysyvät nimettöminä.

Toivoisin voivani haastatella Teitä mahdollisimman pian. Haastattelu vie aikaa enintään yhden tunnin verran ja haastattelu voidaan tehdä Teidän haluamassanne paikassa. Teidän osallistumisenne haastatteluun olisi tärkeää opinnäytetyöni etenemisen kannalta.

Pyydän vastaustanne haastattelupyyntöön sähköpostitse xxx@xxx.xx tai puhelinnumerooni xxx xxxx xxx.

Yhteistyöstä kiittäen sosionomiopiskelija

Inka Hiltunen

Lapin ammattikorkeakoulu

Jos Teillä on kysyttävää, voitte ottaa yhteyttä sähköpostitse xxx@xxx.xx tai puhelinnumerooni xxx xxxx xxx.

Liite 2

SOPIMUS HAASTATTELUUN OSALLISTUMISESTA

Osallistun opinnäytetyöhön, jonka aiheena on kotitalkkaritoiminta Kolarissa. Ta-
voitteena opinnäytetyössä on selvittää mitä hyötyä kotitalkkaritoiminnasta on.

Tietoa kerätään vain kerran ja opinnäytetyön edetessä aineistot tuhoetaan.
Haastatteluaineistoa ei siis käytetä muuhun tarkoitukseen kuin tähän opinnäyte-
työhön. Haastattelu on luottamuksellinen ja haastattelijalla on vaitiolovelvolli-
suus kaikkia asioita kohtaan.

Suostun haastatteluun ja samalla annan luvan käyttää antamiani tietoja nimet-
tömänä opinnäytetyön tekemiseen. Tällä luvalla annan myös luvan äänittää
haastatteluni. Opinnäytetyön tekijä purkaa haastattelut, joten haastateltavan
nimettömyys säilyy. Opinnäytetyön edetessä kaikki haastattelutallenteet hävite-
tään.

Paikka ja päivämäärä

Allekirjoitus

Nimenselvennys

Haastattelijan allekirjoitus

Inka Hiltunen
Sosionomiopiskelija
Lapin ammattikorkeakoulu

Liite 3

Haastattelurunko asiakas**ASIAKKAAN TAUSTATIEDOT**

- Esitelkää itsenne

KOTITALKKARITOIMINTA

- Kuinka kauan olette käyttäneet kotitalkkaripalveluita?
- Mistä saitte tiedon kotitalkkarin olemassaolosta?

- Millaista apua kaipaat?
- Saatko kaipaamaasi apua?

- Vastaavatko kotitalkkarin kustannukset saamaasi apua?

- Millaista hyötyä kotitalkkaritoiminnasta on sinulle?
- Millainen merkitys kotitalkkarilla on hyvinvoinnillesi?
- Millainen merkitys kotitalkkarilla on kotona pärjäämiseen?
- Miten sinun arkeen vaikuttaisi, jos kotitalkkaria ei olisikaan?

- Miten tavoitat kotitalkkarin?
- Kuinka pian apua saa?
- Voiko kotitalkkarin kanssa sopia vakituisia aikoja?

- Kehitysehdotuksia kotitalkkaritoimintaan?

- Muita kommentteja kotitalkkaritoiminnasta

Kiitos vastauksistasi!

Liite 4 1(2)

Haastattelurunko Kolarin työttömät ry:n toimija**KOLARIN TYÖTTÖMÄT RY**

- Esittele itsesi ja roolisi yhdistyksessä
- Esittele yhdistyksen toimintaa yleisesti
 - Mikä on yhdistyksen toimintaa ohjaava aate?
 - Millaista toimintaa yhdistys järjestää?
 - Toiminnan kohderyhmät?
 - Mikä on yhdistyksen toiminta-alue?
 - Kuinka monta jäsentä yhdistyksessä on?
- Kuinka monta palkattua työntekijää yhdistyksessä on?
 - Mistä yhdistys saa tukea työntekijöiden palkkaamiseen?
 - Rahallinen tuki
 - Muu tuki
 - Millaisia työtehtäviä palkatuilla työntekijöillä on?
 - Millainen työntekijöiden vaihtuvuus on?
- Yhdistyksen tulevaisuus?

KOTITALKKARITOIMINTA

- Millainen rooli Kolarin työttömät ry:llä on kotitalkkaritoiminnassa?
- Kenelle kotitalkkarin palvelut on tarkoitettu?
- Mitä tehtäviä kotitalkkari tekee?
- Miten kotitalkkarin tavoittaa?
- Kuinka pian kotitalkkarin palvelut on saatavilla yhteydenoton jälkeen?
- Voiko kotitalkkarin kanssa sopia vakituisia aikoja?
- Mitä kotitalkkarin palvelut kustantavat asiakkaille?
- Kuinka byrokraattista toiminta on?

YHTEISTYÖ KOLARIN KUNNAN KANSSA

- Millaista yhteistyötä teette Kolarin kunnan kanssa?
- Minkä verran on yhteistyötä kunnan kanssa? (erittäin vähän/melko vähän/jonkin verran/melko paljon/erittäin paljon)
- Miten teette yhteistyötä?
- Miksi yhdistys tekee kunnan kanssa yhteistyötä?
- Miksi kunta tekee yhdistyksen kanssa yhteistyötä?
- Mikä hyöty yhteistyöstä kunnan kanssa on?
- Kuka teki aloitteen yhteistyöhön?
- Kenen tarpeisiin yhteistyö vastasi aluksi? Entä nyt?

Liite 4 2(2)

- Kuka asettaa yhteistyölle tavoitteet? Millaisia tavoitteita yhteistyöllä on?
- Onko yhteistyö pysyvää vai väliaikaista?

YHTEISTYÖN SUJUVUUS KUNNAN KANSSA

- Miten yhteistyö toimii kunnan kanssa? (erittäin vaikeaa/melko vaikeaa/ei helppoa, ei vaikeaa/melko helppoa/erittäin helppoa)
- Mikä yhteistyössä toimii hyvin?
- Mikä yhteistyössä on haasteellista?
- Mitä ongelmia yhteistyössä on / on ollut?

YHTEISTYÖN TULEVAISUUS

- Millaiset tulevaisuudennäkymät yhteistyöllä on?
- Yhteistyön uhat?
- Yhteistyön mahdollisuudet?

YHTEISTYÖHÖN VAIKUTTAVAT HENKILÖT / TAHOT

- Onko yhteistyö henkilöistä riippuvaista?
- Ketkä ovat merkittäviä henkilöitä ja tahoja yhteistyön kannalta?

YHTEISTYÖN VAIKUTTAVUUS / KOTITALKKARITOIMINNAN VAIKUTTAVUUS

- Millainen merkitys yhteistyöllä on kuntalaisten hyvinvoinnille?
- Ymmärretäänkö Kolarin kunnassa Kolarin työttömät ry:n ja Kolarin kunnan yhteistyön merkitys kuntalaisten hyvinvoinnille?
- Mitä kunta hyötyy?
- Mitä asiakkaat hyötyvät?
- Mitä yhdistys hyötyy?
- Miten yhteistyö kunnan kanssa vaikuttaa yhdistyksen työntekijöihin?
- Miten yhteistyö kunnan kanssa vaikuttaa yhdistyksen toimintaan?

Kiitos vastauksistasi!

Liite 5 1(2)

Haastattelurunko Kolarin kunta

KOLARIN KUNTA

- Esittele itsesi ja työsi
- Esittele edustamasi Kolarin kunnan organisaation toimintaa yleisesti

YHTEISTYÖ KOLARIN TYÖTTÖMÄT RY:N KANSSA

- Millaista yhteistyötä teette Kolarin työttömät ry:n kanssa?
- Minkä verran on yhteistyötä yhdistyksen kanssa? (erittäin vähän/melko vähän/jonkin verran/melko paljon/erittäin paljon)
- Miten teette yhteistyötä?
- Miksi kunta tekee yhdistyksen kanssa yhteistyötä?
- Miksi yhdistys tekee kunnan kanssa yhteistyötä?
- Mikä hyöty yhteistyöstä yhdistyksen kanssa on?
- Ovatko jotkut muutokset kunnassa vaikuttaneet yhteistyöhön Kolarin työttömät ry:n kanssa?
- Kuka teki aloitteen yhteistyöhön?
- Kenen tarpeisiin yhteistyö vastasi aluksi? Entä nyt?
- Kuka asettaa yhteistyölle tavoitteet? Millaisia tavoitteita yhteistyöllä on?
- Onko yhteistyö pysyvää vai väliaikaista?

KOTITALKKARITOIMINTA

- Millainen rooli Kolarin kunnalla on kotitalkkaritoiminnassa?
- Kenelle kotitalkkarin palvelut on tarkoitettu?
- Mitä tehtäviä kotitalkkari tekee?
- Miten kotitalkkarin tavoittaa?
- Kuinka pian kotitalkkarin palvelut on saatavilla yhteydenoton jälkeen?
- Voiko kotitalkkarin kanssa sopia vakituisia aikoja?
- Mitä kotitalkkarin palvelut kustantavat asiakkaille?

YHTEISTYÖN SUJUVUUS

- Miten yhteistyö toimii yhdistyksen kanssa? (erittäin vaikeaa/melko vaikeaa/ei helppoa, ei vaikeaa/melko helppoa/erittäin helppoa)
- Mikä yhteistyössä toimii hyvin?
- Mikä yhteistyössä on haasteellista?
- Mitä ongelmia yhteistyössä on / on ollut?

YHTEISTYÖN TULEVAISUUS

- Millaiset tulevaisuudennäkymät yhteistyöllä on?

Liite 5 2(2)

- Yhteistyön uhat?
- Yhteistyön mahdollisuudet?

YHTEISTYÖHÖN VAIKUTTAVAT HENKILÖT / TAHOT

- Onko yhteistyö henkilöistä riippuvaista?
- Ketkä ovat merkittäviä henkilöitä ja tahoja yhteistyön kannalta?

YHTEISTYÖN VAIKUTTAVUUS / KOTITALKKARITOIMINNAN VAIKUTTAVUUS

- Mitä yhteistyöllä on saavutettu kunnassa?
- Millainen merkitys yhteistyöllä on kunnan kotipalvelulle?
- Millainen merkitys yhteistyöllä on kuntalaisten hyvinvoinnille?
- Millainen merkitys kotitalkkarilla on kuntalaisten hyvinvoinnille?
- Ymmärretäänkö Kolarin kunnassa Kolarin työttömät ry:n ja Kolarin kunnan yhteistyön merkitys kuntalaisten hyvinvoinnille?

YHTEISTYÖ KUNNAN STRATEGIANA

- Onko yhteistyö Kolarin työttömät ry:n kanssa mainittu kunnan palvelustrategiassa?
- Onko yhteistyö huomioitu kunnan toimialastrategiassa?
- Onko kunnassa tehty yleisiä linjauksia järjestöyhteistyöstä esim. järjestöstrategian muodossa?

Kiitos vastauksistasi!